

Pedagogisch beleidsplan het Vergeetmenietje

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
Algemene doelstelling.....	1
Visie en uitgangspunten.....	2
Ontwikkeling.....	3
Begeleiding.....	4
Zorg.....	6
De BSO-leerkracht.....	8
Algemene punten.....	11
Bronnen.....	12

Inleiding

De buitenschoolse opvang (BSO) groep het Vergeetmenietje bevindt zich in basisschool de Driestroom. Kinderen tussen 4 en 9 jaar kunnen op maandag, dinsdag en donderdag tussen 13.00 uur en 14.30 uur komen spelen. Het Vergeetmenietje sluit met dit tijdstip aan op het programma van de kleuterklassen op de maandagen, dinsdagen en donderdagen en van groep 3 en 4 op de maandagen.

Gedurende de middag is er een programma op de groep en kunnen de kinderen zowel binnen als buiten vrij spelen. Daarnaast zijn er vaste momenten in de groep, zoals de gezamenlijke broodmaaltijd en het kringspel.

De visie binnen het Vergeetmenietje is gekoppeld aan de ontwikkeling van liefde voor mensen, planten, dieren en omgeving. Er wordt naar gestreefd om deze ontwikkeling tot expressie te laten komen, waardoor kinderen hun menszijn kunnen ervaren. De begeleiding is gericht op de ontwikkeling van de totale persoon. In de manier van werken wordt het Vergeetmenietje geïnspireerd door de ideeën van Rudolf Steiner. Onderstaande geeft een beschrijving van de visie en uitgangspunten, die van belang zijn voor de manier van begeleiden van de kinderen en de manier van werken in het Vergeetmenietje.

De voertaal binnen het Vergeetmenietje is Nederlands.

Algemene doelstelling

De algemene doelstelling van het Vergeetmenietje is te splitsen in een aantal deeldoelstellingen. Deze deeldoelstellingen kunnen in twee groepen worden ingedeeld:

Basisfunctie

- Het bieden van een sfeervolle en veilige omgeving waarin kinderen zich na schooltijd kunnen ontspannen.
- Het bieden van ontplooiingsmogelijkheden aan de kinderen; het ik-gevoel van de kinderen wordt aangesproken op de verschillende ontwikkelingsniveaus: lichamelijk niveau, zintuiglijk niveau, niveau van het denken, creatief niveau, intuïtief niveau (moraliteit) en het niveau van menswording.

Plusfunctie

- Het vroegtijdig signaleren en onderkennen van eventuele ontwikkeling belemmerende factoren.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	1

Visie en uitgangspunten

Ruimte voor spel en spelen

Spel biedt de ruimte waarin het kind zijn eigenheid, zelfvertrouwen, fysieke basisvaardigheden en kwaliteiten kan ontwikkelen. Ruimte voor spel en spelen is aandachtspunt. Het plezier beleven aan het spel is hierbij een voorwaarde.

In eigen tempo ontwikkelen

In de begeleiding van het kind stemt de leerkracht zich af op de ontwikkelingsbehoeften van het kind. Elk kind heeft de tijd nodig om zich in eigen tempo te kunnen ontwikkelen.

Ritme, reinheid en regelmaat

Ritme en regelmaat geven het kind een gevoel van veiligheid en houvast. Ritme en regelmaat worden verkregen door een herkenbare indeling van het middagprogramma voor de kinderen. Hierbij wordt gezorgd voor afwisseling tussen inspanning en ontspanning en binnenspel en buitenspel.

Kinderen gedijen goed in een omgeving waar er aandacht is voor schoonheid. In de speelruimte van het Vergeetmenietje is er aandacht voor een schone speelomgeving en voor een duidelijke indeling van het speelgoed, waardoor de kinderen aangemoedigd worden om mee te helpen opruimen.

Nabootsing

De leerkrachten hebben een voorbeeldfunctie naar de kinderen toe. Het kind bootst de volwassene na. Voor het ontwikkelen van waarden en normen is het voorbeeld van volwassenen van doorslaggevend belang.

Veilige en sfeervolle omgeving

De sfeer in de buitenschoolse opvang wordt hoofdzakelijk bepaald door de leerkrachten, maar wordt mede ingekleurd door de inbreng van de kinderen, als elk uniek individu maar ook als groep.

De voorwaarden voor het scheppen van een positief en goed klimaat zijn:

- Een goede werksfeer onder de leerkrachten, die emotioneel ondersteunend is
- Een goede relatie tussen leerkracht en ouder
- Liefdevol contact tussen leerkracht en kind
- Een sfeer van gezamenlijkheid in de groep: een gemeenschap waarin kinderen samen spelen, samen leren, samen zorgen en samen kunnen vieren.
- Een uitdagende en rustige, esthetisch verzorgde leeromgeving: de omgeving is aantrekkelijk, ondersteunend bij de uitvoering van activiteiten en uitdagend.
- Ritme en regelmaat gedurende de middag.
- De ruimte voor het individuele kind om zich in eigen tempo, naar eigen interesse en op eigen wijze te ontplooiën, waardoor het vreugde kan beleven aan zijn spel. Op deze manier wordt er een ontspannen omgeving gewaarborgd.

Vrijheid om te bewegen.

Kinderen hebben het nodig om zich vrij uit te kunnen bewegen. Het leerproces van een kind vindt continue plaats tijdens activiteit en beweging. Het kind ervaart hiermee de vrijheid om datgene te volgen waar zijn interesse naar uit gaat.

Vrije keuze

Het kind kan zelf kiezen met welke kinderen en met welk materiaal het wil spelen.

Kinderen kunnen tijdens het vrije spel op eigen initiatief, naar eigen behoefte ingaan op hun spelbehoefte, zij kunnen zelf hun spelmateriaal en activiteiten inrichten.

Aandacht voor de natuur

Verwondering en bewondering en respect voor de natuur vormen uitgangspunten bij het ontdekken van de wereld.

Verwondering ontstaat vanuit de waarneming. Er is aandacht voor bewust om te gaan met de wereld om hen heen: de kosmos, aarde, natuur, medemens, maatschappij en cultuur. De activiteiten voor de kinderen sluiten aan bij de seizoenen.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	2

Ontwikkeling

De begeleiding van het kind is gericht op de holistische ontwikkeling van het kind. Uitgaande van de behoefte van het kind aan specifieke begeleiding gerelateerd aan zijn leeftijd en van zijn bewustzijn op ieder specifiek ontwikkelingsniveau stemt de leerkracht haar begeleiding af. De holistische ontwikkeling houdt het proces in waarin het kind zich in de leeftijd tussen 0 en 6 jaar bewust wordt van de verschillende ontwikkelingsniveaus in zichzelf. Onderstaande beschrijft de ontwikkelingsniveaus voor de leeftijd 4 tot ongeveer 9 jaar en de punten waar de leerkracht zich op richt in de begeleiding van kinderen in deze leeftijdsgroep :

- Lichamelijk niveau

Grove motoriek, fijne motoriek, flexibiliteit, expressie, gezondheid; zelfvertrouwen en vrijheid in beweging en expressie.

Bewegen is de natuurlijke eerste behoefte van het kind, daardoor ontwikkelt het zijn ervaring van het fysieke lichaam. Het vrije spel biedt het kind de gelegenheid te bewegen, te handelen, activiteiten te verrichten die zowel de grove motoriek als de fijne motoriek aanspreken. In de interactie tijdens het spel ontwikkelt het kind zijn taalvaardigheid en sociale acteren.

De ontwikkeling van de grove motoriek komt aan bod bij buitenspel en bij activiteiten die gericht zijn op de lichamelijke ontwikkeling. De ontwikkeling van de fijne motoriek komt aan bod in het spelmateriaal en in het programma, bijvoorbeeld bij het bouwen, tekenen, schilderen, kleien, etc.

- Zintuiglijk niveau

Waarneming, concentratie, onderscheidingsvermogen. Het geconcentreerd gebruiken van de zintuigen, de zintuigen verfijnen, de zintuigen koppelen aan het onderscheidingsvermogen.

- Niveau van het denken

Sorteren, combineren, associëren, geheugen, taalontwikkeling.

- Creatief niveau

Creëren, ontdekken, procesmatig uitdrukken (vormtaal), expressie van vrijheid middels dans, muziek, drama en beelden, eigen vormtaal.

De creatieve krachten en de creatieve stroom worden in het kind aangemoedigd en bevestigd door de BSO-leerkracht. Niet het resultaat, maar het creatieve proces staat hierbij centraal. Creativiteit is ook het leren denken in verschillende mogelijkheden.

- Intuitief niveau (moraliteit)

Onderscheidingsvermogen, moraliteit, zelfstandig keuzes maken en hiernaar handelen.

Het ontwikkelen van morele kracht in de kinderen maakt een belangrijk deel uit van de begeleiding. Het ontwikkelen van waarden en normen is een proces waar kinderen veel kracht uit putten. Later zal deze kracht, wanneer deze tot rijping is gekomen, de kinderen de impulsen geven om vanuit idealistische motieven te handelen.

Met een gezonde morele fundering worden de kinderen ook minder kwetsbaar voor negatieve invloeden van buitenaf. Ieder mens beschikt over een gevoel voor moraliteit. Bevestiging, inspiratie en liefde zijn de belangrijkste aspecten waardoor kinderen zichzelf bewust kunnen worden van hun eigen gevoel voor moraliteit. Er wordt vertrouwen gegeven aan het eigen onderscheidingsvermogen van de kinderen en in dialoog wordt zorgvuldig omgegaan met gevoelens van oprechtheid. Kinderen worden positief benaderd en op hun gedrag aangesproken.

Voor de ontwikkeling van waarden en normen is tevens het voorbeeld van volwassenen van doorslaggevend belang.

De wijze waarop kinderen aangesproken worden om hun gedrag te corrigeren gebeurt dusdanig dat de kinderen zich begrepen en gesteund voelen in hun ontwikkeling op sociaal, emotioneel en liefdevol gebied.

- Niveau van menswording

De verbinding met je innerlijk en een zelfbewuste verbinding aangaan met de wereld om je heen.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	3

Het programma

Naschoolse opvang is vrije tijd voor de kinderen en geen verlenging van de schooldag. Naschoolse opvang bij het Vergeetmenietje is een plaats waar kinderen na school veilig en prettig kunnen spelen en leuke dingen kunnen doen onder begeleiding van een vaste gediplomeerde leerkracht.

De kleuters worden om 13.05 uur door de leerkracht van het Vergeetmenietje in de kleuterklassen opgehaald. De kinderen van groep 3 en 4 komen zelf naar de groepsruimte van het Vergeetmenietje. De leerkracht begeleidt de kleuters naar de groepsruimte van het Vergeetmenietje. Nadat de jassen, schoenen en spullen van de kinderen een plekje hebben gekregen wordt er met elkaar gegeten en gedronken en opgeruimd. Na het eten kunnen de kinderen kiezen tussen vrij spel en meedoen met een activiteit. De leerkracht bereidt deze activiteit voor. De activiteit ligt op het gebied van de lichamelijke of creatieve ontwikkeling. Bij het vrije spel kiezen de kinderen wat zij gaan doen en met wie. De leerkracht begeleidt dit vrije spel op zodanige wijze dat de kinderen tot creatief vrij spel komen en de vrijheid ervaren om zichzelf hierin uit te drukken. Na het vrije spel of het meedoen aan de activiteit is het tijd om op te ruimen. Hierna is er een kringmoment. Om 14.30 uur worden de kinderen door de ouders opgehaald.

Begeleiding; Werkwijze

Indien we ervan uit gaan dat het kind alle mogelijkheden in zich heeft om te groeien naar een verantwoordelijk zelfbewust, hoopvol, meevoelend en creatief persoon die de maatschappij iets te bieden heeft, is het de taak en de uitdaging van de leerkracht om deze naar buiten te leiden.

Het programma dient de kinderen de mogelijkheid te bieden om:

- hun eigen interesses te volgen en initiatief te nemen
- een proces van onafhankelijk denken aan te moedigen
- projectmatig te werken
- activiteiten te kunnen ondernemen die aansluiten bij hun interesse
- te kunnen experimenteren met hun creatieve mogelijkheden
- zichzelf uit te drukken vanuit hun hart

Het Vergeetmenietje wil kinderen in het samen zijn met elkaar een rijke, uitdagende omgeving bieden, waarin de kinderen actief hun eigen plannen mogen bedenken en uitvoeren.

Ouders en leerkrachten kunnen vaak kwaliteiten in kinderen zien die specifiek zijn voor dat unieke kind. Een kind wordt zichzelf echter vaak pas bewust van deze kwaliteiten wanneer het deze ten toon spreidt en de reflectie van anderen hierop ervaart. Een sfeer van fijngevoeligheid en positieve ondersteuning geven een kind de gelegenheid om met zijn subtielere gevoelens naar buiten te komen. Het zijn vaak deze fijngevoelige kwaliteiten, zoals vertrouwen, invoelingsvermogen, nederigheid, vrijgevigheid en onbaatzuchtigheid, die het kind in zijn menszijn bevestigen. Leerkrachten en ouders die geïnteresseerd zijn in deze wezenlijke menselijke kwaliteiten, kunnen manieren vinden die op een eigentijdse wijze het kind aanspreken en voeden in zijn "Ik"-bewustzijn. De leerkrachten krijgen training in het aanspreken van het zelfbewustzijn van kinderen.

De werkwijze

In de manier van werken en begeleiden zijn de volgende punten van belang:

- Voorwaarde voor het werken met kinderen is een liefdevolle band met het kind
- Het aanspreken van het gevoel van het kind in het leerproces
- Het afwisselen van geconcentreerde activiteiten (naar binnen gerichte) activiteiten met expressieve (naar buiten gerichte) activiteiten
- Het ontwikkelen van het potentieel van het kind via verhaaltjes, liedjes en spelletjes
- De werkwijze is authentiek; het kind kan zelf op onderzoek uitgaan, de begeleiding is gericht op ervaringsgericht leren.

Sfeer, inrichting en speelgoed

De aankleding van de ruimtes is bepalend voor de sfeer in een lokaal. Er wordt naar gestreefd om een ruimte te creëren, waar een huiselijke sfeer is, die geborgenheid en rust uitstraalt en waar alles een plek heeft. De versieringen zijn seizoensgebonden.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	4

Bij de aankleding van de ruimtes wordt bij het Vergeetmenietje zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke kleuren en materialen, zoals houten speelgoed en meubilair.

De variatie in het speelgoed dat aangeboden wordt sluit aan bij de aandacht en de interesse die de kinderen hebben.

Zelfdiscipline

In verband met de ontwikkeling van zelfdiscipline van de kinderen zijn de volgende zaken geformuleerd:

- Voorwaarde voor het ontwikkelen van zelfdiscipline is dat er een liefdevolle band is tussen kind en leerkracht.
- Er wordt gebruik gemaakt van liedjes, verhalen en spelletjes om het gevoel van zelfdiscipline in het kind aan te spreken
- In het ritme van de dag zitten momenten van rust en aandacht voor de omgeving
- Herhalen en consequent zijn
- Het creëren van de gewoonte te zorgen voor omgeving, planten, dieren en anderen
- Het aanspreken van het gevoel voor zelfdiscipline in het kind, door samen te genieten van een opgeruimd klaslokaal, schone handen, een gesorteerde speelhoek, een eigen plekje voor de schoenen of eigen spulletjes.
- Het doel van het ontwikkelen van zelfdiscipline in het kind is een harmonieuze en verzorgde omgeving in de school te creëren.

Observatie

Observatie is een dagelijks onderdeel van het werk van een leerkracht. Aan de hand van observatieformulieren worden alle kinderen in het Vergeetmenietje één maal per jaar geobserveerd. Al naar gelang de behoefte zijn er 'Tien-minuten gesprekjes' met de ouders door de mentor van het kind (zie de paragraaf over 'Mentorschap' hieronder).

Binnen het kindvolgsysteem wordt gewerkt met de volgende formulieren:

- observatieformulier
- ontwikkelings-volg-verslag
- oudergespreksformulier
- plan van aanpak (voor zorgkinderen, zie verderop in dit pedagogisch beleidsplan)

De wenperiode

De wenperiode bij de buitenschoolse opvang komt in het aannamegesprek aan de orde. Voor kinderen die niet op de dagopvang van Zonnelicht hebben gezeten, is het mogelijk dat de ouders en de kinderen samen komen wennen.

Wanneer een kind doorstroomt van een peutergroep van Zonnelicht naar het Vergeetmenietje, dan worden er door de leerkracht van de peutergroep wenaafspraken met het Vergeetmenietje gemaakt. Het kind gaat dan in eerste instantie met de leerkracht van de peutergroep en vervolgens zelfstandig al een paar keer wennen bij het Vergeetmenietje. Deze wenaafspraken zijn zonder de ouders en kan alleen plaatsvinden wanneer het beroepskracht kind ratio dit toelaat. Uit ervaring is gebleken dat de eerste twee weken wat onwennig zijn en in de eerste zes tot zeven weken de relatie tussen de leerkracht en het kind opgebouwd wordt. De leerkracht besteedt in de wenperiode extra aandacht aan het nieuwe kind.

De ouders kunnen een voedende rol hebben door de leerkracht zoveel mogelijk informatie te geven over het kind. Bijvoorbeeld door te vertellen waar het kind mee thuis komt en door vertrouwen te hebben in de wenperiode en het kindercentrum. Dikwijls is het voor de ouders moeilijk om objectief te kijken naar de nieuwe situatie omdat ze zelf zo emotioneel betrokken zijn bij wat het kind doormaakt. Wanneer de ouders op een gegeven moment het gevoel hebben dat zij een goede keuze hebben gemaakt met betrekking tot hun werksituatie en de buitenschoolse opvang, dan geeft dit rust en de duidelijkheid naar het kind toe. Doordat die geen twijfel meer voelt van de ouders, kan hij of zij zich helemaal geven aan de leerkracht. Daarmee is de wenperiode voltooid. Het proces van loslaten van de ouders is rechtstreeks verbonden met het proces van wennen van het kind.

Er wordt op het Vergeetmenietje door de leerkrachten alles aan gedaan om de nieuwe kinderen het gevoel te geven dat ze een deel van de groep zijn.

Wennen van Vergeetmenietje naar andere BSO groep van Zonnelicht

Het Vergeetmenietje is open tot half drie. Wanneer kinderen de leeftijd hebben bereikt dat zij tot 14.40 uur op school zijn, dan maken zij geen gebruik meer van de opvang binnen het Vergeetmenietje. Mochten kinderen opvang nodig hebben binnen een andere BSO groep van Zonnelicht, dan zal het kind voor de start in de nieuwe groep een keer samen met de ouder(s) komen wennen. De informatie uit het intakegesprek wordt door de leerkracht van het Vergeetmenietje overgedragen aan de leerkracht van de nieuwe BSO groep. De wenperiode verloopt dan verder zoals hierboven is beschreven.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	5

Mentorschap

Eén van de maatregelen uit de wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang, dat per januari 2018 is ingegaan, is dat elk kind een mentor krijgt.

Binnen het Vergeetmenietje is dit altijd een vast gezicht van het kind. De mentor observeert (de ontwikkeling van) het kind en draagt er zorg voor dat het kind de begeleiding krijgt die het gezien zijn ontwikkeling nodig heeft. De mentor bespreekt de ontwikkeling van het kind met de ouders gedurende overdrachtmomenten en tijdens eventuele oudergesprekken. Zij is de eerste aanspreekpersoon voor ouders en collega's betreffende informatie die het kind aangaat.

De mentor voert al naar gelang de behoefte tienminutengesprekken en overige gesprekken met de ouders.

De mentor draagt zorg voor het op een juiste manier verwerken van de gegevens van het kind in het kind-volg-systeem. Waar mogelijk begeleidt de mentor kinderen en ouders tijdens wenaafspraken. Het intakegesprek wordt door een vaste medewerker van Zonnelicht gevoerd. Dit wordt niet per definitie door de mentor gedaan.

De mentor betreft de zorgcoördinator bij de begeleiding van het kind en de ouders wanneer er sprake is van extra zorg.

De mentor betreft indien wenselijk de pedagogisch beleidsmedewerker bij de begeleiding van het kind wanneer er sprake is van extra aandacht.

De leerkrachten op de groep dragen zorg voor een zorgvuldige indeling van de kinderen met betrekking tot het mentorschap. De verdeling van de kinderen is schriftelijk vastgelegd en de ouders zijn mondeling op de hoogte gebracht door de leerkracht van wie de mentor is van hun kind.

Tijdens de intake of de wenaafspraak wordt aan nieuwe ouders mondeling aangegeven wie de mentor wordt van het kind, inclusief uitleg hierover.

Het mentorschap is geen star gegeven. Als de situatie er naar vraagt dat een andere leerkracht dan de mentor een gesprek voert met de ouders bijvoorbeeld, dan is dit mogelijk. Alle leerkrachten op de groep blijven de kinderen in hun ontwikkeling volgen. Tevens kunnen alle leerkrachten informatie ontvangen van ouders en een overdracht aan de ouders doen aan het eind van de middag.

Indien de mentor (langere tijd) ziek of afwezig is, dan wordt het mentorschap overgedragen aan de vaste invalkracht voor die periode. De ouders van de betreffende kinderen, worden met een persoonlijk bericht op de hoogte gesteld dat de vaste invalkracht (tijdelijk) de nieuwe mentor is van hun kind.

Wanneer een mentor stopt met het werken bij Zonnelicht, dan wordt de vervangende leerkracht de nieuwe mentor van het kind. In een persoonlijk bericht wordt aan de ouders aangegeven wanneer het dienstverband stopt en wie de nieuwe leerkracht is. Aan de betreffende ouders wordt hierbij aangegeven dat de vervangende leerkracht, de nieuwe mentor is van het kind.

Zorg

Inleiding

Zorgen voor mensen, planten en dieren en de omgeving is een wezenlijk aspect in de ontwikkeling van een mens. De zorg die we binnen het Vergeetmenietje beogen is dan ook een zorg die op een natuurlijke wijze vanuit het hart van de leerkracht vloeit. Het gevoel van één zijn met elkaar vervuld ons en geeft ons ook het gevoel deel van een groter geheel te zijn.

Vanuit deze verbondenheid bekeken, is zorg niet een product dat gekocht kan worden maar een onontbeerlijke levensbehoefte van alle mensen.

De zorg binnen het Vergeetmenietje wordt afgestemd op de behoeftes van de kinderen in de verschillende leeftijdsgroepen. De zorg voor het individu is altijd persoonlijk; ieder kind wordt als uniek wezen beschouwd.

De kwaliteit van de zorg wordt bepaald door het vermogen van de leerkracht om bij het kind te zien, wat de werkelijke behoefte is op een bepaald moment.

Observatie speelt een belangrijke rol in het zorgplan. De intuïtie van de leerkracht bepaalt, afhankelijk van tijd, plaats en persoon, de begeleiding naar het kind toe. Het doel hierbij is o.a. om kinderen naar meer zelfbeheersing en innerlijke tevredenheid te brengen. De leerkrachten worden middels het begeleidingsplan uitgerust met mogelijkheden om dit te kunnen bewerkstelligen. Het Vergeetmenietje gaat ervan uit dat alle kinderen welkom zijn op de BSO.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	6

Er zijn duidelijke afspraken gemaakt binnen de instelling over hoe de zorg geregeld is, welke normen er gehanteerd worden op het gebied van veiligheid, hygiëne, schoonmaak etc. Deze afspraken worden regelmatig besproken in het team en kunnen dus ook veranderen. Om een inzicht te geven in de afspraken met betrekking tot de protocollen die er zijn, zijn deze in dit zorgplan toegevoegd. Het zou te ver gaan om alle details met betrekking tot de zorg hier te vermelden. U kunt meer informatie hierover opvragen bij onze pedagogisch beleidsmedewerker.

Extra aandacht

Omdat er individueel gekeken wordt naar elk kind, krijgt elk kind de begeleiding in de ontwikkeling die het nodig heeft. De leerkracht observeert en signaleert welke kinderen er extra aandacht nodig hebben met betrekking tot een of meerdere ontwikkelingsniveaus. De leerkracht (mentor) stelt de ouders op de hoogte, informeert naar andere inspanningen met betrekking tot de verbetering van de ontwikkeling en bekijkt samen met de ouders waarin zij kunnen samenwerken. De leerkracht geeft gerichte begeleiding aan het kind binnen de eigen groep. Het is te verwachten dat na een bepaalde periode, het aandachtspunt van ontwikkeling is ingehaald en extra begeleiding hiervoor niet meer nodig is.

Extra zorg/ kinderen met een speciale behoefte

(Daar waar 'leerkracht' staat, kan ook 'mentor' gelezen worden):

Het kan zijn dat er meer nodig is om het kind optimaal te begeleiden.

De leerkracht observeert, signaleert en registreert welke kinderen extra zorg nodig hebben binnen de eigen groep. Bij twijfel overlegt de leerkracht met collega's van de eigen groep en met de zorgcoördinator. De leerkracht formuleert een duidelijke zorgvraag.

De leerkracht gaat in gesprek met de ouders om te bespreken of ouders de zorgvraag herkennen en hoe het thuis en op school gaat met het kind. De leerkracht kan beslissen om een uitgebreidere observatie uit te voeren om gericht te kunnen kijken wat het kind in de begeleiding nodig heeft. Dit gebeurt in overleg met ouders en collega's. Afhankelijk van de situatie wordt deze observatie gedaan door de leerkracht zelf, door een andere leerkracht of door de zorgcoördinator van Zonnelicht.

Er wordt met de ouders een gezamenlijk plan van aanpak gemaakt. De begeleiding van het kind thuis en binnen Zonnelicht wordt op elkaar afgestemd. Ouders en leerkrachten ondersteunen elkaar door informatie, ervaringen en adviezen uit te wisselen. Een goede en open communicatie is hierbij van wezenlijk belang. Regelmatig vinden er gesprekken tussen de leerkracht en de ouders plaats om de ontwikkeling en de begeleiding van het kind te bespreken. Na een afgesproken periode wordt geëvalueerd hoe het met het kind gaat en of de wijze van begeleiding mogelijk aangepast dient te worden.

De zorgcoördinator is op de hoogte van de hulpverlenende instanties naar wie er door kan worden verwezen (sociale kaart) en bespreekt dit zondig met de leerkracht of met de betreffende ouder. De leerkracht of de zorgcoördinator verwijst de ouder door. De ouder neemt zelf contact op met de betreffende instantie. De leerkracht en de zorgcoördinator houden elkaar op de hoogte van de instanties naar wie zij de ouders hebben doorverwezen.

Het kan zijn dat kinderen (tijdelijk) medicijnen moeten krijgen toegediend. Hiervoor wordt met de ouders een overeenkomst medicijngebruik ingevuld en ondertekend.

- Er is een protocol 'Procedure ontwikkeling voor aandachtskinderen' over de begeleiding van kinderen die op een of meerdere ontwikkelingsniveaus extra aandacht nodig hebben.
- Er is een protocol 'Procedure ontwikkeling voor zorgkinderen' over begeleiding van kinderen die op een of meerdere ontwikkelingsniveaus extra zorg nodig hebben.
- Het 'Beleid zorgcoördinatie' beschrijft hoe de zorg voor kinderen met een speciale behoefte georganiseerd is binnen Zonnelicht.
- Observaties worden gedaan door de leerkracht aan de hand van het observatieformulier en het ontwikkelings-volgsverslag.
- In Zonnelicht is er een pedagogisch beleidsmedewerker aanwezig die de leerkrachten ondersteunt in het begeleiden van kinderen die extra aandacht behoeven op een of meerdere ontwikkelingsniveaus middels begeleiding op de werkvloer.
- In Zonnelicht is een zorgcoördinator aanwezig die de leerkrachten ondersteunt in het begeleiden van kinderen met een speciale behoefte (zorg) middels individuele gesprekken. Tevens geeft de zorgcoördinator aan de leerkrachten training over signaleren en doorverwijzen. De zorgcoördinator heeft een adviesfunctie naar leerkrachten toe met betrekking tot signaleren en doorverwijzen.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	7

- Er is een ‘Meldcode kindermishandeling’ aanwezig.
- In de training van de leerkrachten en in de teamvergadering zijn ‘het signaleren van eventuele ontwikkeling belemmerende factoren’ en de ‘Meldcode kindermishandeling’ terugkerende onderwerpen.

Veiligheid

In verband met de veiligheid van de kinderen die binnen de instelling verblijven, zijn de volgende zaken geregeld:

- Er is een veiligheids- en gezondheidsbeleid waarin beschreven staat hoe mogelijke risicovolle situaties worden ondervangen; de werkwijze is beschreven over hoe risico’s in kaart worden gebracht en hoe hier in de praktijksituatie op wordt ingespeeld. Het is een duidelijke handleiding voor de te voeren handelingen en maatregelen die nodig zijn. In de praktijk wordt door de leerkrachten gehandeld naar de beschreven regels en afspraken zoals deze beschreven staan in het beleid veiligheid en gezondheid.
Om de actualiteit van het veiligheids- en gezondheidsbeleid te garanderen wordt de praktijksituatie elke twee weken besproken tijdens het groepsoverleg van de buitenschoolse opvang. Dit is een vast agendapunt. Jaarlijks wordt door de desbetreffende groepen het huidige veiligheids- en gezondheidsbeleid geëvalueerd en de daarin te verbeteren punten met bijbehorende acties besproken. De uitkomst van de evaluatie worden tijdens de algemene teamvergadering besproken.
- Er is een goed calamiteitenbeleid.
- Er zijn afspraken over toezicht en vermissing van kinderen (protocol Vermissing).
- Buiten de breng- en haaltijden worden mensen alleen binnengelaten op afspraak. Slechts alleen wanneer deze afspraken zijn geverifieerd bij de dagelijkse leiding.
- De ruimtes zijn op een dusdanige manier ingericht dat ze kindvriendelijk zijn.
- De materialen die gebruikt worden zijn zoveel mogelijk van natuurlijke aard.
- Er zijn geen gevaarlijke stoffen of schoonmaakmiddelen voor kinderen bereikbaar; deze stoffen zijn opgeborgen achter slot en grendel.
- De leerkrachten mogen nooit de groepsruimte verlaten als er nog kinderen in de ruimte aanwezig zijn (d.w.z. ze mogen niet kinderen alleen laten zonder toezicht, mits zij hiervoor toestemming hebben van de ouders).
- Bij de aanvang van het programma (13.30 uur), moet de leerkracht het aantal kinderen in de groep tellen en de presentielijst invullen.
- Er is altijd een achterwacht binnen de school en binnen Zonnelicht.
- Er is altijd op elke locatie een medewerker met een gecertificeerd Kinder-EHBO aanwezig.
- Er is een passende aansprakelijkheid en ongevallenverzekering afgesloten voor zowel het personeel als de kinderen. De leerkrachten krijgen bij aanvang van hun dienstverband tijdens hun inwerkperiode begeleiding om de regels m.b.t. de veiligheid en hygiëne te leren.

De BSO-leerkracht

Inleiding

De houding van de leerkracht is bepalend voor de sfeer in de groep. Deze houding kenmerkt zich door een respect- en liefdevolle benadering.

In het Vergeetmenietje staat het zich ontwikkelende kind centraal. De leerkracht volgt dit ontwikkelingsproces door systematische observatie.

Kwaliteiten van de leerkracht

- kennis van ontwikkeling
- visie
- op de hoogte zijn van de gebruikte methodes
- bewust zijn van eigen handelen
- kunnen reflecteren
- goed kunnen communiceren
- de CAO-Welzijn is op alle leerkrachten van toepassing
- training en coaching

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	8

Met betrekking tot de kinderen:

De leerkracht:

- heeft een pro-actieve integere houding; de leerkracht benadert de kinderen liefdevol met het oog op ontwikkeling
- gaat in het contact met de kinderen uit van empathie, integriteit en waardering. De leerkracht heeft empathie voor de beleving en de gevoelens van de kinderen.
- gaat uit van het begeleiden in vertrouwen; zij stemt af op de behoeften van de kinderen en creëert een veilige sfeer waarin kinderen hun eigen innerlijke motivatie kunnen volgen.
- sluit haar taalgebruik aan bij de beleving en het begrip van de kinderen.
- sluit aan bij de ervaringen en de persoonlijke emoties van de kinderen.
- spreekt binnen het ontwikkelingsprogramma het gevoel van de kinderen aan.
- gaat in de begeleiding van de kinderen uit van tijd, plaats en persoon.
- is zich bewust van haar voorbeeldfunctie naar de kinderen toe en zet deze in ten dienste van de ontwikkeling van de kinderen.

Met betrekking tot het materiaal:

De leerkracht:

- zorgt ervoor dat de omgeving er aantrekkelijk en uitnodigend uitziet, zowel in het lokaal als buiten het lokaal.
- zorgt ervoor dat alle middelen compleet en heel zijn
- biedt een uitdagend programma met afwisseling van materialen en activiteiten die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind
- zorgt ervoor dat de omgeving schoon is
- zorgt ervoor dat de omgeving en de werkwijzen aansluiten bij de behoeften van de kinderen

Met betrekking tot de sfeer

Door de warme en open houding van de leerkracht en de betrokkenheid van de leerkracht naar het kind toe, voelen de kinderen zich al snel op hun gemak in de groep. Het ritme van de (mid)dag is voor de kinderen duidelijk. Er is een positieve sfeer waarin duidelijk wordt aangegeven wat de afspraken zijn en wat er van de kinderen verwacht wordt.

- er wordt gezorgd voor een goede (warme) sfeer in de groep
- er wordt gezorgd voor een vertrouwelijke sfeer met het kind
- er wordt gezorgd voor rust in de onmiddellijke nabijheid van het kind.

Communicatie van de leerkracht m.b.t. het contact met de ouders

Er is een open houding naar ouders. Ouders worden nauw betrokken bij de ontwikkeling en opvoeding van hun kind in het Vergeetmenietje.

Bij inschrijving en start van het kind in de groep is er ruime aandacht voor kennismaking en informatie-uitwisseling met betrekking tot het kind.

Er zijn verschillende contactmomenten waarin informatieoverdracht plaatsvindt:

- Haalcontact: deze dagelijkse contacten zijn belangrijk om de informatie van het kind over te dragen. De leerkracht heeft als taak alle ouders regelmatig even te spreken tijdens het brengen en halen
- Twee keer in het jaar wordt er binnen Zonnelicht een ouderavond georganiseerd waarbij de ouders op de hoogte gehouden worden van de pedagogische uitgangspunten en werkwijzen in de groepen en waarbij bijvoorbeeld opvoedingsvraagstukken aan bod komen; Ouders van het Vergeetmenietje krijgen een uitnodiging om aan deze ouderavonden deel te nemen.
- Indien wenselijk worden huisbezoeken afgelegd om de relatie met de ouders te verstevigen.

Met betrekking tot het aansturen van stagiaires

De stagiaire wordt gedurende de stageperiode begeleidt door de werkbegeleider. Dit is de vaste leerkracht van het Vergeetmenietje. De werkbegeleider zorgt ervoor dat de stagiaire werkt binnen de uitgangspunten van het Vergeetmenietje. Er is aandacht voor de noodzakelijke leerpunten van de stagiaire.

De taken van de werkbegeleider zijn:

- Werkt samen met de stagiaire op een groep en begeleidt de stagiaire tijdens de stage
- Instrueert en begeleidt de stagiaire bij de vorming van een visie op/over opvoeding en ontwikkeling

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	9

- Weet aan welke doelen en met welke opdrachten de leerling bezig is en weet wat er van een leerling verwacht wordt als deze een opdracht uitvoert, zodat er gericht geobserveerd en beoordeeld kan worden.
- Observeert het handelen van de stagiaire en geeft opbouwende feedback
- Schrijft gedurende de stage relevante, correcte zaken op met feedback
- Voert minimaal om de twee weken een kort evaluatie gesprekje
- Bewerkstelligt een zo optimaal mogelijke koppeling tussen theorie en praktijk
- Evalueert de stand van zaken tussentijds met de praktijkopleider
- Zorgt ervoor dat de stagiaire op de hoogte is van dit stagebeleid
- Koopt een kleine attentie voor de stagiaire aan het einde van zijn stageperiode.
- Een werkbegeleider wordt verzocht de begeleiding zoveel mogelijk tijdens de werkuren te doen. Er is op rustige momenten op de groep tijd om stagiaires te begeleiden.

De andere vaste leerkracht van het Vergeetmenietje ondersteunt de werkbegeleider en kijkt, luistert en ondersteunt mee tijdens het leerproces van de stagiaire. Dit koppelt hij/ zij terug naar de werkbegeleider.

De stagiaires zijn op de hoogte van de visie en de werkwijze van het Vergeetmenietje. Bij aanvang van de stage hebben zij het pedagogisch beleid, de protocollen en het Veiligheids- en gezondheidbeleid gelezen.

Taken van stagiaires zijn zoals in de functie- omschrijving van de leerkracht. In de beginfase oriënteert de stagiaire zich en zij werkt toe naar zelfstandig functioneren. De eindverantwoording blijft echter voor de dienstdoende leerkrachten.

1e jaar: Oriënteringsfase

2e jaar: Deelnemen en assisteren bij activiteiten

3e jaar: Zelfstandig functioneren

Afhankelijk van haar kennis en verworven competenties participeert de stagiaire minder of meer zelfstandig met betrekking tot verzorgende, begeleidende, huishoudelijke en organisatorische taken gedurende de dag. Dit gebeurt altijd onder toezicht van de vaste peuterjuffen.

Wat mag een stagiaire niet:

- Alleen met kinderen naar buiten;
- Alleen met kinderen op de groep;
- Kinderen temperen;
- De groep alleen afsluiten of openen;
- Alleen een kind verschonen. Dit mag alleen onder toezicht en begeleiding van pedagogisch medewerker.
- Medicijnen toedienen, of hiervoor verantwoordelijk gesteld worden;
- Overdracht naar ouders, dit alleen in overleg met de werkbegeleider of collega;
- Zorg voor chronisch zieke kinderen;
- Alleen in een ruimte met een chronisch ziek kind;
- Chronisch ziek kind optillen zonder vooraf instructie/uitleg.
- De telefoon opnemen/bellen naar ouders tijdens de inwerkperiode, na de inwerkperiode eerst onder begeleiding. Telefoongesprekken dienen altijd teruggekoppeld te worden naar een vaste medewerker.
- *Wel:* zich houden aan de regels voor nieuwe medewerkers
- Mogen geen beslissingen maken zonder hierover overleg te plegen.
- Stagiaires mogen niet werken buiten het geldende protocol.
- *Wel:* ontwikkelingsgerichte activiteiten uitvoeren met een beperkt aantal kinderen.

Op dit moment zijn er geen beroepskrachten in opleiding en vrijwilligers binnen het Vergeetmenietje.

Overdracht basisschool naar BSO

Indien wenselijk draagt de basisschool relevante informatie over het kind over aan het Vergeetmenietje, bijvoorbeeld in situaties waarin het kind niet eerder opvang bij Zonnelicht heeft gehad.

Met betrekking tot overgang naar een andere BSO groep

Indien het kind gebruik gaat maken van een andere BSO groep van Zonnelicht, dan vindt er een warme overdracht plaats tussen de leerkrachten van beide BSO groepen, voordat het kind start in de nieuwe BSO groep.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	10

De leerkracht draagt er zorg voor dat de kindgegevens op een zorgvuldige manier worden overgedragen aan de nieuwe mentor van het kind.

Algemene punten

Beroepskracht kind ratio

De beroepskracht kind ratio is voor de BSO wettelijk als volgt bepaald:

4- tot 12-jarigen; tot 11 kinderen: 1 leerkracht (met minimaal 2 kinderen van 7 jaar of ouder bij 11 kinderen en minimaal 4 kinderen van 7 jaar of ouder bij 22 kinderen) (maximaal 22 per groep)

Wanneer het aantal kinderen meer is dan 11, dan zijn er twee vaste leerkrachten op de groep aanwezig.

Gedurende de tijd dat het Vergeetmenietje open is, wordt er niet afgeweken van het beroepskracht kind ratio.

Groepsgrootte en –samenstelling en omgang met vervanging

Op dit moment voorziet de oppervlakte van de binnenruimte in vierkante meters voor 16 kinderen.

Elke dag heeft een vaste samenstelling van kinderen in de groep. De leeftijd van de kinderen varieert tussen 4 en 9 jaar.

Er wordt een vaste invalkracht ingezet.

Extra dagdelen

Afhankelijk van de bezetting op de groep is het mogelijk om incidenteel een extra dagdeel te reserveren. U kunt deze aanvragen bij de administratie (073 6126212 of info@zonnlicht.nl)

Andere BSO groep met toestemming van ouders

Wanneer een kind extra opvang nodig heeft, en er is op dat moment geen plaats binnen het Vergeetmenietje dan kan het kind in een andere BSO groep van Zonnlicht opgevangen worden. Dit gebeurt altijd met schriftelijke toestemming van de ouders.

Wanneer kinderen de basisgroep of de basisgroepruimte verlaten

Kinderen verlaten de basisgroepruimte wanneer zij naar het toilet gaan en wanneer zij gaan buitenspelen in de buitenspeelruimte. Kinderen verlaten de basisgroep wanneer zij in een klein groepje in de buitenspeelruimte gaan spelen.

Calamiteiten, ondersteuning en achterwachtregeling

Bij calamiteiten kan de leerkracht ondersteuning vragen aan een medewerker van kinderdagverblijf Zonnlicht. De leerkracht belt met de telefoon van het Vergeetmenietje naar kinderdagverblijf Zonnlicht voor ondersteuning. De leerkracht kan bij calamiteiten tevens een beroep doen op een medewerker van basisschool de Driestroom.

De medewerker planning van Zonnlicht heeft het overzicht wie er op welk moment bij kan springen.

Afhankelijk van de situatie schakelt de medewerker planning een BHV'er of andere leerkracht in.

Elke dag is er een BHV'er aanwezig die calamiteiten kan coördineren.

Bij afwezigheid wordt de medewerker planning ondersteund door het management.

Accommodatie en speelmogelijkheden

Het Vergeetmenietje is gevestigd in basisschool de Driestroom (lokaal Rozenpoortje).

De binnenspeelruimte heeft een oppervlakte van 57,6 vierkante meter. De buitenspeelruimte heeft een oppervlakte van 135 vierkante meter.

Samenwerking met ouders

Het Vergeetmenietje gaat er uiteraard vanuit dat de ouders de belangrijkste opvoeders zijn; hun invloed op het kind zal altijd het grootst zijn.

Zowel thuis als in de groep zal de veilige, liefdevolle en pedagogische sfeer moeten heersen waarin het kind tot optimale ontplooiing en zelfwerkzaamheid kan komen.

Voor het kind is het heel belangrijk dat er één lijn wordt gevolgd door de volwassenen. Hierin kan de leerkracht een belangrijke rol spelen door middel van bijvoorbeeld het organiseren van ouderavonden, het voeren van oudergesprekken en het aanbieden van schriftelijke informatie.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	11

Oudercommissie

De oudercommissie bestaat uit een vertegenwoordiging van ouders om drie keer per jaar te vergaderen over punten die geformuleerd zijn in de Wet kinderopvang. De oudercommissie dient tevens als klankbordgroep voor de dagelijkse gang van zaken binnen het Vergeetmenietje.

Welk doel heeft de oudercommissie?

- Het vertegenwoordigen van de ouders
- De belangen behartigen van de kinderen, ouders, medewerkers en organisatie te zien vanuit een holistische visie.
- Adviseren ten aanzien van kwaliteit van de kinderopvang.

Reglement OC

De oudercommissie heeft een reglement en een huishoudelijk reglement.

In het reglement staat wat de doelstelling, de samenstelling, de taken en bevoegdheden van de oudercommissie zijn. Ook staat hierin hoe overleg en facilitering vanuit kinderdagverblijf Zonnelicht is geregeld.

Nieuwsbrief

De ouders worden door middel van de nieuwsbrief 'Lichtpuntje' op de hoogte gehouden van gebeurtenissen in het Vergeetmenietje alsmede organisatorische wetenswaardigheden en zaken die binnen het bestuur besproken worden en welke de ouders moeten weten.

Kwaliteitsbewaking

Aan de hand van het Kwaliteit Management Systeem zijn alle leerkrachten bewust bezig met het reflecteren op kwaliteit en het bijstellen ervan wanneer dit nodig is. Leerkrachten signaleren wat er nodig is om kwaliteit te garanderen, communiceren dit naar elkaar en zetten dit om in de actie die ervoor nodig is. Het Kwaliteits Management Systeem is een vast agendapunt van het teamoverleg.

Gezondheid

Er wordt gezorgd voor frisse lucht in de ruimtes door aan het begin van de middag de ramen open te zetten en bij lekker weer overdag ook.

Bij verjaardagen is het de bedoeling dat ouders een gezonde en vegetarische traktatie aan de kinderen meegeven. Een gezonde traktatie is een traktatie waarin géén geur- kleur- en smaakstoffen en suiker verwerkt zijn. Een voorbeeld van een gezonde traktatie is een traktatie met fruit.

Zomerfeest

Jaarlijks viert Zonnelicht het Zomerfeest. Bij het Zomerfeest worden er interculturele activiteiten voor de kinderen georganiseerd en is er een gezellig samenzijn onder het genot van hapjes en drankjes. Voor het feest worden zowel de kinderen als de ouders uitgenodigd. Het feest vindt buiten plaats en is op een zaterdagochtend in juni of juli. Het feest heeft als doel om de aandacht te leggen op andere culturen, deze beter te leren kennen en te genieten van de bijzondere aspecten ervan. Samen genieten van het feest op zich en het samenzijn zijn uitgangspunt.

Bronnen:

Goorhuis- Brouwer, S (2010). *Alles op zijn tijd. Het jonge kind in pedagogisch perspectief*. Amsterdam: uitgeverij SWP.

Kint, E. (2004). *De kleine wereldburger*. Antwerpen: Rudolf Steineracademie.

Auteur	Autorisatie	Handboek	Versie	Revisie	Pagina
EvT	YK		10-11-20	10-11-21	12